

EVERSHEDS BITĀNS

Eksporta darījumu juridiskie aspekti

Elīna Umbraško

ZAB "Eversheds Bitāns" juriste

2011.gada 14.oktobrī

EVERSHEDS BITĀNS

Saturs

- Eksporta un eksporta darījuma jēdziens
- Eksporta darījumu galvenie riski un to samazināšana
- Eksporta līguma noslēgšana
- Eksporta līguma saturs
- Eksporta līgumam piemērojamais likums un strīdu risināšanas mehānisms
- Attīstības tendences

Eksporta un eksporta darījuma jēdziens (1)

Eksports

- **Eksportēt** - izvest uz ārzemēm ar mērķi pārdot vai citādi realizēt (*Juridisko terminu vārdnīca, Kamene, 2002; Latviešu valodas vārdnīca, Izdevniecība Avots, 2006*)
- **Eksports** - preču izvešana uz ārzemēm jeb preču izvešana no iekšzemes uz trešajām valstīm vai trešajām teritorijām (*Svešvārdu vārdnīca, Jumava, 1999; likums "Par pievienotās vērtības nodokli"*)

Eksporta un eksporta darījuma jēdziens (2)

Eksporta līgums

- **Eksporta līgums** – eksportētāja un pircēja līgums, saskaņā ar kuru eksportētāja pienākums ir izgatavot un piegādāt produktu vai sniegt pakalpojumu pircējam trešajā valstī, savukārt pircēja pienākums ir samaksāt eksportētājam (*Eksporta kredītu garantēšanas likums*)
- **Pirkuma līgums** - līgums, ar ko viena puse apsola otrai par norunātas naudas summas samaksu atdot zināmu lietu vai tiesību (*Civillikums*)
- Eksporta līgums = pirkuma līgums?

Eksporta darījumu galvenie riski

- **Faktiskie riski**

- kredītrisks
- preces kvalitātes risks
- valūtas risks
- transporta un loģistikas risks

- **Juridiskie riski**

- **Politiskie riski**

- kultūras un valodas risks
- leģislatīvais risks

Iespējamie risinājumi eksporta darījumu risku samazināšanai

Expect the best, plan for the worst

- **Pirms darījuma noslēgšanas:**
 - informācijas ieguve
- **Noslēdzot darījumu:**
 - korektu līgumu sastādīšana

Līguma noslēgšana (1)

Līguma noslēgšanas process

- Kad līgums ir uzskatāms par noslēgtu?
 - kad abas puses vienojušās par pirkuma priekšmetu un maksu? (*Civillikums*)
 - kad stājas spēkā ofertes akcepts? (*ANO 1980.g. Vīnes konvencija*)
- Terminoloģija:
 - oferte – priekšlikums noslēgt līgumu
 - akcepts – piekrišana
 - pretoferte – jauns priekšlikums

Līguma noslēgšana (2)

Līguma forma

- Mutiski/rakstveidā
- Rakstveida forma
 - rakstveida dokuments, kurā izklāstīti visi pirkuma-pārdevuma noteikumi, kas abpusēji parakstīts
 - pro-formas rēķins, ko pircējs apstiprina
 - elektroniska forma

Eksporta līguma saturs (1)

Būtiskākie elementi

- Līdzēji
 - precīzi dati par pusēm
- Līguma priekšmets
 - viena puse nodod otram precī pret samaksu
- Prece
 - daudzums
 - nosaukums
 - apraksts, specifikācija
 - īpaši pircēja noteikumi

Eksporta līguma saturs (2)

Būtiskākie elementi

- Pušu pienākumi un tiesības
 - atļaujas u.c. formālās prasības, apdrošināšana, intelektuālais īpašums
- Samaksas kārtība:
 - līguma summa, valūta
 - samaksas termiņi un kārtība
 - nodokļu, nodevu samaksas pienākums
 - finanšu garantijas

Eksporta līguma saturs (3)

Būtiskākie elementi

- Piegādes noteikumi:
 - Incoterms (1990/2000/2010)/pašu noteiktie
 - daļējas piegādes iespēja
 - iepakojums
 - rīcības mehānisms piegādes kavējuma gadījumā
 - dokumentācija

Eksporta līguma saturs (4)

Būtiskākie elementi

- Preču kvalitātes noteikumi:
 - kad, kādā veidā, kurš pārbauda preci
 - preču garantijas noteikumi
 - atbilstība valsts vai citām izvirzītajām prasībām
 - rīcības mehānisms un termiņi, ja konstatēti preces defekti vai neatbilstoša prece
- Riska un īpašumtiesību pārejas brīdis

Eksporta līguma saturs (5)

Būtiskākie elementi

- Pušu atbildība
 - līgumsods vai nokavējuma procenti
 - zaudējumu atlīdzības pienākums
 - atbildības ierobežojumi
 - “force majeure”
- Līguma grozīšana un izbeigšana
- Piemērojamais likums un strīdu risināšanas kārtība

Eksporta līguma saturs (6)

Būtiskākie elementi

- Noslēguma noteikumi
 - konfidencialitāte
 - paziņojumu forma
 - līguma valoda
- Pušu paraksti

Piemērojamais likums (1)

Likums, kas regulē no līguma izrietošās tiesiskās attiecības

- Ir/nav norādīts līguma tekstā
- Princips: pusēm ir tiesības izvēlēties piemērojamo likumu
- Izvēles brīvība
 - nacionālie tiesību akti
 - starptautisks regulējums

Piemērojamais likums (2)

Nacionāls/starptautisks regulējums

- **Nacionālie tiesību akti**

- pircēja vai pārdevēja valsts likums
- trešās ("neitrālās") valsts likums

- **Starptautisks regulējums**

- ANO Konvencija par starptautiskajiem preču pirkuma – pārdevuma līgumiem

(<http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/sales/cisg/CISG.pdf>)

- UNIDROIT principi, PECL principi

(<http://www.unidroit.org/english/principles/contracts/principles2004/integralversionprinciples2004-e.pdf>;

http://frontpage.cbs.dk/law/commission_on_european_contract_law/PECL%20engelsk/engelsk_partI_og_II.htm)

- "lex mercatoria"

Strīdu risināšanas mehānisms

“Midnight clause” – noteikumi, kas tiek rakstīti pēdējā brīdī

- Valsts tiesa/šķīrējtiesa u.c. alternatīvās strīdu risināšanas metodes
- Šķīrējtiesa
 - nacionāla/starptautiski atzīta
 - institucionāla/“ad hoc”
- Šķīrējtiesas atruna
 - paraugatruna (“model clause”)
 - pašu sastādīta

Attīstības tendences

Ar skatu nākotnē

- Jaunu rīku, kas atvieglo starptautisko tirdzniecību, ieviešana
- Valstu tiesību aktu modernizācija un harmonizācija
- Starptautiskā regulējuma un šķērējtiesu ēra

Paldies par uzmanību!

www.evershedsbitans.com

EVERSHEDS BITĀNS

EVERSHEDS BITĀNS

Eksporta darījumu juridiskie aspekti

Elīna Umbraško

ZAB "Eversheds Bitāns" juriste

2011.gada 14.oktobrī

EVERSHEDS BITĀNS